
Referat

For prosjektmøte Avløpsslam

Dato: 22.05.2024, kl. 10.30-14.30

Sted: Teams

Møteleder: Trine Eggen

Deltakere

Fra prosjektgruppen:

Trine Eggen (leder), Håvard Steinshamn, Veronika Sele, Christian Vogelsang, Merete Grung, Christiane Kruse Fæste, Belinda Flem, Aksel Bernhoft, Gunnar Eriksen, Robert Barnefeld og Stefan Trapp

Øvrige deltakere: Torhild Compaore fra Mattilsynet, Kaja Skjærven, Øystein Sæle og Margarita Novoa Garrido fra faggruppen for Fòr i VKM

Fra sekretariatet til VKM:

Tron Ø. Gifstad (ref.), Nana Boahene, Hilde Mellegård og Anne-Grethe Danielsen

1. Velkommen, presentasjon, fravær, habilitet og godtgjøring

Det ble ikke meldt noe under habilitet.

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Det ble godkjent uten innspill.

Anne-Grethe Danielsen presenterte kommunikasjon i VKM og prosjekter.

3. Høring ny gjødselvereforskrift og ny bruk

Høring av ny gjødselvereforskrift og gjødselbrukforskrift har blitt sendt fra Mattilsynet (MT) med frist 20 juni. MT forklarte i grove trekk endringene som er foreslått i ny gjødselvereforskrift og gjødselbrukforskrift. De forventer mange innspill knyttet opp til råvarer, grenseverdier, hygenisering, merking og bruk. VKM ser vi kan spille inn kunnskapshull fra tidligere

risikovurderinger knyttet til miljø- og helserisikovurderinger av gjødsel og jordforbedringsmidler, og noen punkter som synes relevant.

4. Oppdatering og status i prosjektet

Trine Eggen ga en grundig oppdatering på status i prosjektet. Data fra Norsk Vann og Miljødirektoratet blir gjennomgått (nye undersøkelser hvert 5 år). Christian har samlet data om ca 250 forbindelser i et eget Excel ark med en rekke kolonner der slam konsentrasjoner og «fate» egenskaper er viktig. 43 av disse stoffene har en PNEC større enn 1, og disse er foreløpig på en prioritert liste.

Gunnar og Christiane ser på effekter av toksisitet med tanke på dyr og mennesker. Merete, Christiane og Veronika vil se på cocktaileffekter.

Det ble pekt på viktigheten av å inkludere klimascenarier i ett 100-års perspektiv. I tillegg til nedbørsmengder som var inkludert i risikovurderingen av Potensielle Toksiske Elementer (PTEer) fra 2022, ble det også pekt på viktigheten av å inkludere jordtemperatur.

Det er viktig å avklare scenarier både i forhold til bruksmengde, tilførselsmetode, og nedmolding eller ikke for avløpslam og ny produkter av slam, og regioner og vekster og vekstrotasjoner som skal inngå i risikovurderingen.

5. Miljødirektoratets liste over stoffer i slam

Christian orienterte om denne listen under punkt 4. Det ble nevnt at Miljødirektoratet har foreslått grenseverdier for 4 grupper organiske miljøgifter som ikke foreløpig er med på vår prioriterte liste. Disse bør sannsynligvis tas med på listen.

6. Litteratursøk

Litteratursøk blir et viktig tema framover, og arbeidet med litteratursøk pågår nå i samarbeid med biblioteket på FHI. Samarbeidet fungerer fint, hvor vi i dialog med bibliotekar justerer søket for å få det bedre. Til dette brukes programmene End Note og Ryyan. Arbeidet med å identifisere aktuelle søk vi trenger å gjøre intensiveres (systematiske litteratursøk).

7. Protokoll for oppdraget

Trine har benyttet seg av A.P.R.I.O. (Agent, Pathway, Receptor, Intervention, Output) modellen som er utviklet av EFSA. Meningen er at alle hovedspørsmål i Terms of reference (ToR) brytes ned i underspørsmål som må besvares for å kunne løse oppdraget i henhold til A.P.R.I.O. metoden. Arbeidet med protokollen er snart ferdig, men det er behov for innspill fra flere fra prosjektgruppa på noen punkter. Det vil også være behov for å oppdatere tidsplan slik at den blir mest mulig realistisk.

8. Eksterne bidrag

Vi trenger hjelp fra Norsk Landbruksrådgivning til å sette opp riktige scenarioer for bruk av slam i ulike regioner. Vi ønsker også at utvalgte eksperter skal se over listen av prioriterte stoffer og se om noe mangler. VKM har noen rutiner for dette. Vi vil diskutere dette videre i et møte med Hilde.

9. Eventuelt

Trine Og Christian vil rapportere fra slamkonferanse i Gøteborg som ble holdt i september 2023.

10. Nye møtedatoer

Neste møte blir på Teams etter behov, og det sendes ut en doodle etter hvert. Det vil i tillegg bli holdt korte små teams møter for enkelte prosjektdeltagere på begrensede temaer.